

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w SOBOTĘ DNIA 14 SIERPNIA V. S. 1815 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE

Gazeta petersburska, *Pocztą Północną*, donosi z Moskwy pod d. 25 lipca: „Cesarski Uniwersytet Moskiewski, stosownie do najwyżej potwierdzonych dla siebie ustaw, d. 2 t. m., odprawił doroczne posiedzenie publiczne, w domu dla szlacheckiej pensyi przy Uniwersytecie, pieczętowaną wyższej jego Zwierzchności, w tak krótkim czasie, na nowo wybudowanym, a daleko ozdobienszym i wygodniejszym od dawniejszego domu tej pensyi. Po odprawionym mszy s., w obecności wszystkich Członków i Urzędników Uniwersytetu, w sali pomienionego domu, odprawiło się poświęcenie z modłami do Najwyższego Pana, za zdrowie i długie panowanie Cesarza Jegomości i całej Najjasniejszej Jego rodziny. O godzinie 6tej z południa, w obecności znakomitszych osob pici obojczy i wielkiej liczby miłośników nauk, graniem wielkiej symfonii, otworzyła uroczystość ogromna orkiestra, dyrygowana przez kompozytora, P. Kaszyna. Potem Professorowie czytali mowy, między którymi następowała muzyka i śpiewanie; ogłoszono potem imiona Doktorów, Magistrów i Kandydatów, którzy po wydanych egzaminach godnymi stopniów tych uznani zostali; tudzież imiona studentów, którzy za napisanie rozpraw i mów w naznaczonych materyach i rozwiązanie podanych zadań otrzymali złote i srebrne medale; nakoniec przeczytano imiona przyjętych na ten rok studentów. Po rozdaniu nagród, Sekretarz Rady, Professor Dwigubski, czytał krótką historią Uniwersytetu, od dnia 8go lipca 1814, do d. 1go lipca teraźniejszego roku. Mowa na podziękowanie Gościom, miana przez Doktora Dawydowa, zakończyła całą uroczystość. — W historii wspomnianej, między wielą rzeczami wyrażono, że różne urzędy, zgromadzenia i osoby w upłynionym roku akademickim, rozmaite dla Uniwersytetu czyniły ofiary, iako to: a) Dla zbogacenia Biblioteki: Główny Rząd szkół, Uniwersytety Dorpocki, Charkowski, Każański i Wileński, Rossyjskie Towarzystwo biblijne, Towarzystwo historii i starożytności Rossyjskiej, Duchowna Akademia Moskiewska, Guberskie Gimnazjum Nitawskie, Arcybiskup Jarosławski, Antoni, Marszałek Dworu G. A. Diemidow, Rzeczywisci Radcy Stanu Łabzin, Jankowicz Demirjewo, Profesorowie Rommel, Reszko, Ewers, Kaunzahn, Stiks, Muchin, Dwigubski, Syndyk Uniwersytetu Dorp. Gietzel, Doktor Radca Kollegialny Popow, Hrabia Plater i inni. Z ofiar tych liczy się około 1,500 ksiąg, prócz kart jeograficznych, historycznych tablic, rysunków architektonicznych i sztychów. b) Dla muzeum historii naturalnej przysłali mineralów, roślin, owadów, skór wypychanych zwierząt, Rzeczywisci Radcy Stanu, Jankowicz Demirjewo, Treskin, Towarzystwo historii i starożytności Rossyjskich i inni. c) Zbiór numizmatów i medalów pomnożył się przez ofiarę Rejestratora

Kollegialnego Latkova, który przysłał 30 różnych monet; nadto do gabinetu fizycznego 17, a do laboratoryum chemicznego 26 machin kupiono. Teatr anatomiczny otrzymał od Moskiewskiego wydziału Medyko-Chirurgicznej Akademii 20 preparatów. — Prócz otworzonej w roku przeszłym szlacheckiej pensyi przy Uniwersytecie, rozpoczęły w tym roku posiedzenia swoje Towarzystwo Badaczy przyrodzenia i Towarzystwo historii i starożytności Rossyjskiej — Postąpili: z Adjunktów na Professorów extraordinarynych 4; na stopień Doktorów 2; Magistrów 7; Kandydatów 14; Lekarzy 4; Aptekarzy 3; Inspektorów Policji medycznej i Prowizorów Apteki po jednym; rozdano w nadgodzie dla studentów, medalów złotych 2, srebrnych 7; uznano za studentów 79. Komitet Cenzury przejrzał 229 rękopismów. W wydziale Uniwersytetu w roku teraźniejszym było uczących się 7,350, nowych szkół różnego stopnia 14, a pensyi 7 odkryto. Professorowie, prócz pełnienia zwyczajnych obowiązków, wydawali pożyteczne dzieła, iako to: P. Rychter druga część historii medycyny w Rossyi, w języku niemieckim; P. Hoffman opisanie roślin podrównikowych, w języku łacińskim; P. Fischer trzecią część Zoognozyi w języku łacińskim; P. Dwigubski Fizykę, a P. Muchin, Anatomiją w języku Rossyjskim; PP. Mierzłakow, Hawryłow, i Kaczanowski, pracują około wydawania pism peryodycznych, pierwszy z nich pod tytułem *Amfion*; drugi *Dziennika Historyczno-statystycznego i jeograficznego*, a ostatni *Dziennika pod tytułem Wiestnik Europy*.

Dnia 26 czerwca Gimnazjum Kurskie, w obecności licznie zgromadzonych Gości, odprawiło publiczny popis z dawanych nauk, z wielkiem ukontentowaniem obecnych, a pochwałą uczących się. Muzyka przygrywała uroczystości. Nauczyciele i uczniowie mieli mowy. Odznaczający się pilnością i postępkiem w naukach otrzymali w nadgodzie książki, listy pochwalne, promocją do klas wyższych; ci, którzy ukończyli nauki, zasłużone świadectwa. Uroczystość zakończona została złożeniem ofiar na rzecz Gimnazjum, a mianowicie: Cywilny Gubernator, Radca Tayny, Nietidów, Jenerał Porucznik, Xiążę Galicyn i Brygadier Hrabia Wolkenstein ofiarowali po 250 rubli; Półkownik Anienkow 150 rubli; Radca Stanu Pierewierzow 100 rubli, z dalszymi ofiarującymi, których imiona taż gazeta wylicza, zupełny zbiór czyni rubli 1,475.

Publiczność miasta Białego Stoku, przejęta czułością ku cierpiącej ludzkości, zaprosiła uczniów tutejszego Gimnazjum, wydać powtórna reprezentacją (obacz Nr 63 Kur. Lit.) na rzecz ubogich familii, i tutejszego szpitala chorych, zostającego pod dozorem PP. Miłosierdzia; zebrano 175 rubli ass. i 42 r. sr.; pierwszą z tych sumę odesłano do rzeczzonego szpitala; a w srebrze zostawiono u Dy-

rektora Gimnazjum, który przyjął na siebie rozdać prawdziwie ubogim.

Dnia 15 lipca przybył do Białego-Stoku JW. Jenerał piechoty, Hrabia *Tolstoy*, a d. 17 wyjechał za granicę.

Dnia 9 lipca, przez miasto *Chorol* (guber. połtawska) przejeżdżał, i udał się na trakt do *Poltawy* JW. Radca tajny i Senator *Miklaszewski*.

Dnia 10 lipca powrócił do *Zytomierza* z *Radziwiłłowa*. Tajny Radca i Senator *Siwers*; a dnia 13 przejeżdżał przez toż miasto za granicę Jenerał Porucznik, *Szepielow*.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

F R A N C Y A

Korespondent hamburski zawiera z *Paryża* pod 29 lipca: „Utrzymują, że pobyt Monarchów sprzymierzonych w *Paryżu*, jeszcze się do dwóch miesięcy przeciągnie, i że ogólne konferencje w pałacu *Luxemburg* odbywać się będą.

Pogłoska, o połączeniu się wojska *Wandeyskiego* z wojskiem *Loary*, odwołana została przez oświadczenie Naczelnika *Wandei*, datowane w *Beaupreau* d. 19 lipca.

Pani *Montebello* nie siadła na okręt z *Bonapartym*, i dotąd znajduje się w *Paryżu*. — Miasto *Lyon*, gdzie od wejscia *Austriaków* zupełna spokojność panuje, zapłacić musi tymczasowie milion fr: na opędzenie potrzeb wojska — D. 24 w *Metz*, a d. 21go w *Bajonie* białą chorągiew zatknęto. W pierwszym z tych miast aresztowano 20 stronników *Bonapartego*. — W wielu miejscach, górzystych okolic naszych ukrywają się teraz liczne kupy rabusiów, które ze szczątków korpusów ochotniczych i zbiegów wojskowych powstały.

Jenerał *Lamarque* miał w tych dniach zwać stoczyć bitwę z wojskami Królewskimi. — W niektórych okolicach *Francji* panuje teraz nieporządek i anarchia: *Toulon*, *Toul* i wiele innych miast nie oświadczyły się jeszcze za Królem; a *Bonapartyści* jeszcze się po swojemu w wielu miejscach rządzą, *Nismes* mocno ucierpiało przez rabunek. — Xiążę *Bassano* (*Maret*) wyjechał z *Paryża*; ekwipaż jego składał się ze dwóch pojazdów krytych i kilku wozów. Miał on pasport królewski z podpisem Xięcia *Otrante*, w którym wezwani są wszyscy poddani, do czynienia mu w potrzebie wszelkiej pomocy. *Labeoeyere* wyjechał z *Paryża* w tymże dniu, w którym wyszedł królewski wyrok względem zdrayców; a *Regnaud de St. Jean d'Angely*, dawniej jedna z pierwszych sprzymienników *Bonapartego*, otrzymał wolność mieszkania o 6 godzin drogi od *Paryża*, w swojej majątności *Val*. — Gazety tutejsze zawierają, co następuje: „Podaje się do publicznej wiadomości, iż wszyscy, którzyby mieli słuszne powody żalenia się przeciwko pruskiemu wojskowemu, udawać się mają do P. Półkownika *Pfuhl*, Kommandanta placu *Paryża* mieszkającego w hotelu *de la Briffe* na porzeczu *Voltaire*, Nr. 3, gdzie prędką i sprawiedliwą satysfakcją otrzymają.

Donoszą z *Tulon*, pod 18 lipca: „Między *Tulonem* i *Marsylią* panuje teraz wielka niezgoda i zawziętość. Jeszcze tu dotąd *Bonapartyści* przemagają. Gdyby tu *Anglicy* bez kapitulacji weszli, moglibyśmy utracić, podług prawa wojennego, nasze marynarskie zakłady i arsenał. Wysłano deputacją do Marszałka *Brune*, do *Brignoles*, w celu skłonienia go, iżby miasto nasze Królowi poddane być mogło.

Paryż, d. 31 lipca. Zatrudniają się teraz nowem urządzeniem wojska. Kapitani, więcej 50

lat wieku mający, przyzwoitą pensją opatrzeni będą. — Główna kwatera wojska *Loary* była d. 21go lipca w *Bourgos*. Ustanowił tam kommissye wojskowe, dla sądzenia żołnierzy, którzy się rabunkowi i swawoli dopuścili, oraz dezertersów. — Jenerał *Excelmans*, który się jeszcze wałęsa z korpusem 2400 ludzi, dotąd się za Królem nie oświadczył. Również, Jenerałowie *Lamarque* i *Lefevre Desnouettes*, dotąd się Królowi nie poddali. — Gdy Kardynał *Fecche*, w przejeździe swoim przez *Bourg*, w departamencie *Aisne* mszą odprawił, mieszkańcy, okrzykiem *Nich żyje Cesarz!* do mieszkania jego odprawdzili. Jenerał austriacki, który tam dowodzi, nałożył na miasto, a szczególnie na bersztow, kontrybucyą 60,000 fr., którą we 24 godzin złożyć potrzeba było. — Podług oznajmienia policyjnego, pozwolił Xiążę *Blücher*, iż za wynagrodzeniem ze strony mieszkańców, żołnierze do zbioru żniwa użytymi być mogą; jednakże powinni żołnierze, co wieczor, a przynajmniej dwa razy na tydzień, stawiać się u regimentów swoich. — D. 28 przybył tu Xiążę *Orleanu*. Król przyjął Xięcia z wielką uprzejmością. — *Carnot* uda się z pewnością do *Szwajcaryi*.

Gazety tutejsze zawierają następujące, niepełne jednak, warunki pokoju: 150,000 ludzi wojsk sprzymierzonych, najwięcej *Niemców*, przez 4 lata w *Francji* zostawać mają; koszta wojenne zwrócone, i prócz tego udzielna kontrybucya wybrana będzie. *Huninga* odstąpioną będzie. Wszystkie miejsca warowne pójdą na zakład sprzymierzonym. Zniesioną zostanie legia honorowa. Wojsko francuzkie z czasem zupełnie będzie rozwiązane, a utworzy się nowe, z ludzi, którzy jeszcze nie służyli; to jednak pewna, że dotąd pokoju nie zawarto.

P. Dedeville, dawniejszy sekretarz gabinetowy *Bonapartego*, aresztowany został.

Mówią tu ciągle, o mającym nastąpić związku małżeńskim Xięcia *Berry* z austriacką Arcyksiężniczką, *Leopoldyną*. — D. 24go publicznie w *Bordeaux* spaloną trójkolorową chorągiew. Powiewało tam więcej 24,000 białych chorągiewek i chustek. *P. Lynche* powrócił tam znowu na merostwo swoje.

Cesarstwo Rosyjskie minister, *v. Alopeus*, pozwolił w *Nancy*, iżby bezpieczni mieszkańcy broń zatrzymali. Mieszkańcy *Vaid*, którzy więcej od innych ucierpieli, otrzymali od N. Cesarza Jmci Rosyjskiego 100,000 fr. zapomogi.

Frusacy posunęli się z *Orleanu* naprzód. — W mieszkaniu Xięcia *Wellingtona* skradziono 6000 fr. Sprawca odkryty został. — Marszałek *Brune* usiłował daremnie przerzucić się do wojska *Loary*. Potem udał się do *Tulon*, przeciw któremu *Marsyliacy* i *Anglicy* podstąpili. Później *Tulon* poddał się, i białą zatknął chorągiew. Admirał *Ganthelme* działał łącznie z *Anglikami*. — Xiążę *Angouleme*, jako jenerałny wielkorządca 7ey, 8ey, 9tey, 10tey i 11tey dywizyi, wydał odezwę, w której wzywa mieszkańców południowej *Francji*, do łącznego teraz z Królem działania. D. 23go przybył Xiążę do *Tuluzy*, gdzie popiersie Królewskie, błękitną wstęgą przyozdobione, uroczystie poświęcone zostało. Tańcowano w kapitolium, a ognie radości paliły się na placach publicznych. — Przybyła tu Pani *Catalani*.

W gazecie berlińskiej czytamy z *Paryża*, pod d. 2 sierpnia: „Dnia wczorayszego 50 panien wbia-

łych ubiorach, z chorągwiemi, na których złotem wyszywane znajdowały się lilie, złożyły uszanowanie Xieźney Angouleme, i nąłaskawiey od niey przyjęte były. Wieczorem były tańce w ogrodzie Tuyleryjskim przed oknami pałacowemi.

Spodziewaia się tu, że razem z NN. Cesarzowemi Rossyyską i Austryacką przybędzie Arcy Xieźniczka Leopoldyna.

Lord Castlereagh miał wczora długą audyencyą u Króla Jmci. — N. Cesarz Jeg. mość Rossyyski zaszczycił odwiedzeniem swoim Marszałka Oudinot.

Xiażę Otrante wydał pod 28 lipca następujące pismo okolne do wszystkich prefektów Królestwa: „*Mości Panowie! Stosunki, w jakich WPP. ze mną zostacie, ściągają się do dwóch ważnych przedmiotów: przywrócenia publicznego porządku i pokoju. — Czuje Król cały ciężar nieszczęść ludu swojego, przyzniesienie w nich ulgi jest jedynym celem jego usiłowań. Atoli nie możemy sobie obiecywać szczęśliwszego położenia od Europy, poki ta w zakończeniu domowych niespokojności naszych, i iedności między trojnym a narodem, nie znajdzie pewney rękomy dla swojej i naszej spokojności. Wolą jest Króla, rzucić zasłone nieufności na wspólne zdrożności i błędy. Poruczył J. K. Mość sprawiedliwości publiczney ukaranie zbrodni i zdrady, a dla usunięcia porozu wszelkiego podejrzenia, wymienił N. Pan winnych, i liczbę ich określił. Wszyscy znajduia potrzebne zabezpieczenie; każdy wie przy czem zostaje; nie masz już żadnego powodu do niespokojności i rozjątrzenia. Osobistość każdego Francuza znajduie bezpieczeństwo pod zasłoną prawa i tarczą tego Monarchy, który pragnie pokazać się oycem wszystkich Francuzów. Moc i iedność pierwszym jest celem myśli Króla i tych środków, które ministrom swoim przepisał. Każde odwrótnie działanie stałoby się przestępstwem: gdyż zburzyłoby iedność, a niszczyłoby zaufanie zamieszkałoby spokojność państwa, jeżeli niguamy karki nasze pod jarzmem ucisku całej Europy, potężney przeciwko nienasyconey dumie, której sami pierwszą staliśmy się ofiarą, szukamyż w tém przynajmniej pociechy, iżby nadal żadna kropla krwi, żadna łza nie płynęła, którąby nam przypisać można było. Powszechna sprawa nad wszystkimi sprawami pierwszeństwo mieć powinna. Ktożby mógł, wpośród powszechnego nieszczęścia naszego, pomyśleć o zemście osobistej? Ktożby się odważył mówić o tryumfie jedney partji, kiedy równe cierpienia uciskają, albo grozić wszystkim partyom? Nie masz inney nadziei powszechnego dobra, że masz innego prawdziwego honoru, tylko w iedności. Wszyscy prawi obywatele ieden tylko powszechny mają i mieć mogą zamiar: „poróżnieniom naszym koniec uczynić. „Potrzeba najsłachetniejszą nawet rozbraja odwagę. Głos poiednania we wszystkich odzywa się sercach: jest bowiem głosem powszechney potrzeby; życzenie to przemoże wszystkie partye, przewycięży wszystkie namietności: bo wszystkie partye są z Francuzów. Względność, iakiej się Francya spodziewać może, zależy nade wszystko na ściśłym potężeniu się naszym z Królem; jeżeli naród nie będzie trzymał z Monarchą, nie otrzymamy od Monarchow sprzymierzonych zapewnienia niepodległości naszej: gdyż nie moglibyśmy im dać żadnego zapewnienia naszej spokojności. Jakkolwiek wielkie są nieszczęścia nasze, zawsze iednakże może wielki naród głosem Króla swego odwołać się do praw swoich, i powagę im zjednać: bo nieszczęścia nie odbierają prawa do sprawiedliwości. Przeciwnie, głos partyi słusznie będzie odrzucony, i nawet na to zasłużyć nie może, żeby był wysłuchany. W nieszczęściu więc, i chwili stanowczej każdego państwa, jest punkt, w którym potrzeba w prawo to zamienia, iżby się wstrzymał, wszystkie namietności ogólnemu dobru poświęcić, i iedynie tylko o pokój i utrzymaniu wszystkich myśleć. Prawdziwa powinność, prawdziwa miłość oyczyzny,*

zależy w tej chwili na tém, ażebyśmy się nayscisley, potęczyli około Króla, którego mądra przezorność i znamienite cnoty, dawno się już poznać i doświadczyć daliśmy. A oyczyzna nasza zajmując znowu miejsce swoje w rządzie państw Europy, znajdzie trwałe szczęście w wierności swojej.

(podpisano) Xiażę Otrante.

Dnia 31 lipca, Hrabia Muison, francuzki Gubernator Paryża, wydał rozkaz dzienny, w którym tych officerow, podoficerow i żołnierzy, którzy wprawdzie mieli prawo bawienia dotąd w Paryżu, ale bliższego potwierdzenia tego prawa ieszcze nie szukali i nie otrzymali ponieważ nie złożyli dotąd świadectw stałego swego mieszkania, wzywa, iżby o bliższe to potwierdzenie nie odmiennie między 1szym i 15tym sierpnia się postarali; a nieposłusznym całą surowością praw zagroza. Dla tych zaś officerow, podoficerow i żołnierzy, którzy już pasporty otrzymali, ale te ieszcze przez Komendantow mocarstw sprzymierzonych wizowane nie są, postanowiono, iż ich pasporta nanowo przez Ministra wojny podpisane być mają; poczem już żadnych innych podpisow potrzebować nie będą. (Powodem do tego rozkazu dziennego było, że od niejakiego czasu napętnił się Paryż mnóstwem wojskowych od Loary, co się zdawało zagrażać spokojności stolicy. Zapewniaia także, że władze wojskowe pruskie, poczynając od 15 sierpnia, wszystkich wojskowych, którzyby się bez pozwolenia w Paryżu znajdowali, iako jeńcow wojennych uważać, i takich do twierdzy Ren odsyłać będą.)

Stosownie do wyroku Królewskiego, Urzędnikom, którzy w czasie bezkrólewia z miejsc swoich wyzuci zostali, wypłacona będzie połowa pensyi za ten czas przypadającej. — Upewniaia, że w tych dniach kongres w pałacu Luxemburg otworzony będzie. — Na mostach Notre-Dame i królewskiego ogrodu zatoczone są od kilku dni armaty, dla zapobieżenia wszelkiemu nieporządkowi. — Podług rozkazu Jenerała Müffling, Gubernatora Paryża, wszyscy żołnierze, którzyby się znajdowali na ulicach po hasle wieczornem i przed pobudką zrana, mają być aresztowani przez gwardyę narodową i do właściwey władzy oddani. — P. Boulay de la Meurthe został aresztowany. — Znaczne wojska rossyyskie przybyły pod Paryż.

Królewskie wojsko, do którego w zachodniej Francyi znacznie zaciągają, z równym się pśpiechem powiększa, z iakim się tak zwane wojsko cesarskie czyli Loary umniejsza. W pierwszym nie ma żadney dezercyi, w drugim niezmiernie wielka. Coś się ono ze wszystkimi bagażami i artyleryą do górzystych okolic Auvergne. Dnia 26 odbył Jenerał Vandamme, w Chateauroux, rewia korpusu swego. Wszyscy żołnierze mieli białą kokardę, i wołali: „Niech żyje Król! W wielu miejscach powstają partyzanci, Jenerałowie Excelmans i Flahaut w Auvergne; Jenerał Desnonettes w okolicach Cosne. W Orleanie spacerują razem Francuzi z żołnierzami wojsk sprzymierzonych. W wielu miastach, iakoto: Vitry le Français, Langres &c. zaszły umowy między załogami i wojskami sprzymierzonymi, mocą których obie strony spokojnie się zachowują. Inne miasta mocniej są opasane i blokowane być mają, iakoto: La Fere, Soissons, Laon, Mezieres. W departamencie Sarty nałożono 4 miliony kontrybucyi. W mieście Mans małe zaszły rozruchy. W departamencie Loire et Chere,

sprzymierzeni kilka osób aresztować kazali. W *La-taryngij*, wszystkie gminy w przeciągu 24 godzin rozbrojone zostały. Naczelnym Wodzem wojska Rosyjskiego, Hrabia *Barclay de Tolly*, wydał odezwę do mieszkańców wiejskich, w której napomina, iżby spokojnie do zagrod swoich i prac rolniczych powracali. Zapewniona im jest opieka; nie posłusznych zaś czeka najsurowsza kara. Lord *Wellington* oświadczył prefektom, że jego żołnierze i pociągi rolnikom w żniwach pomoc czynić mają. — Jazda angielska wychodzi dla niedostatku furazów z okolic *Paryża* do *Normandji*. Oddział jeden będzie stał w okolicach *Rouen*. W *Alençon* znajduje się jazda pruska. — Prusacy nałożyli na *Orlean* 600,000 fr. kontrybucyi. Xiążę *Wilhelm Pruski* trzecią częśćią ją zmniejszył. — W *Lyonie* Jenerał *Bubna* wydał rozkaz, podług którego, nie wolno na ulicach, po godzinie 9tej wieczorem śpiewać, a po 10tej chodzić. Wszelkie zgromadzanie się, jest zabronione. Gazety za pozwoleniem tylko austriackim wychodzić mogą &c. — W *Dijonie* uwięzili Austriacy 15 znaczniejszych obywateli, dla podrażnienia o związek z wojskiem *Loary*. W *Portiers* chciano uwieścić z jenerałów; spisek ten odkryty został. Dawniejszy Gubernator *Hamburga*, Hrabia *Hogendorp*, jest teraz Dowódcą w *Nantes*, i każe zatknąć białą chorągiew. Xiążę *Otrante* (*Fouché*) ma zaślubić d. 3. t. m. Pannę *Castellane*, z dawniej familij w *Prowancyi*. Poznał ją na wygnaniu swoim w *Aix*, dokąd go *Bonaparte* był skazał. — *Bonaparte* przyrzekał Kapitanowi *Maitland* wynieść go do godności Xięcia wyspy *Rhé*, jeżeli go do *Ameryki* przepuści. — *Tulon* kapitulował d. 24 lipca — Donoszą z *Paryża* pod 31 lipca, że zawczesna była wiadomość o przybyciu Marszałka *Davoust*a do *Paryża*.

Paryż, dnia 3 sierpnia. Cztery Mocarstwa *Austrii*, *Rosyji*, *Anglii* i *Prusji* trzymają się teraz jednakowego sposobu kierunku. Oczekiwane więc wynagrodzenia staną się przez to niezmiernie ułatwione i przyspieszone. Na codziennych konferencyach ministrów czterech tych mocarstw bywają i francuzcy ministrowie, ale w takim sposobie, jaki odpowiada położeniu okoliczności. — Rozeszła się pogłoska, że *Ludivik XVIII* chce abdykacyą uczynić. Gruntem tej pogłoski ma być, co następuje: ponieważ rzeczą nader nieznosną dla każdego jest Monarchya, zawierając i podpisując pokoy ze stratą, na którą kto inny zasłużył; przeto *Ludivik XVIII* miał oświadczyć, iż się zrzec panowania woli, aniżeli niechwalebny podpisać pokoy. Rozumieją jednak, że to wymyslane oświadczenie żadnego skutku mieć nie będzie. — W nagrodę wierności, okazanej przez 10ty regiment piechoty, który w marcu, aż do chwili kapitulacyi w *Pont St. Esprit*, nie odstąpił Xięcia *Angouleme*, Xiążę *Berry* prosił półkownika, aby na spotkanie brata swego mógł być w mundurze tego półku. — Codzienna straż w *Paryżu* składa się ze 24,000 ludzi. — Mówią, że Król *Hiszpański* do *Paryża* przybędzie. — Radzca dworu, kawaler *Gentz* do *Paryża* jest wezwany, i ma zasiadać na konferencyach ze strony *Austrii*. — Stosownie do rozkazu Marszałka polnego, Hrabiego *Barclay de Tolly*, w departamencie *Meurthe* ma być złożony nadzwyczajny podatek wojenny, 4,500,000 fr., który obrócony będzie na zapłacenie kontrybucyi na ten departament nałożoney. Po nastaniu pokoju podatek ten na całą *Francyę* rozłożony będzie, a teraz tylko uważać się może, jako zbiór z właścicieli i posiadaczy dóbr, na zastąpienie kon-

trybucyi, złożyć się mającey. W kontrybucyi tej nie jest objęta, kontrybucyą nakazana postanowieniem d. 29 czerwca. — W rozkazie Rosyjskiego Jenerała *Orłowa*, szefa głównego sztabu, surowie zalecono wszystkim wojskom, najmniej nie czynić szkody ludziom, około zbierania z pola pracującym. — Na ostatnim obiedzie u Cesarza *Austriackiego* znajdowało się 16 osób; mianowicie Monarchowie, osoby ich familij, tudzież Xiążęta *Metternich* i *Schwarzenberg*. — Jenerał inżynierów, *Regniat*, z Xięciem *Berry* żwawą miał rozmowę. — Królowie *Bawarski* i *Wirtemberski* tu są spodziewani. — Z czyniących się urzędów w *Lyonie*, zdaje się, że *Austriacy* na długo sobie pobyt tam zakładają. — Półkownik *Pinctey* życie sobie w *Paryżu* odebrał. — Zapewniają, że 40 departamentów w linii demarkacyney dla sprzymierzonych zajęto — *Carnot* do *Szwajcaryi* wyjechał. — Król zupełnie zniósł cenzorów *xiąg* (gazety jednak surowe ulegają cenzurze.)

KRÓLESTWO OBOJĘJ SYCYLI.

D. 2 lipca u dworu i w całej stolicy, uroczyste obchodzono rocznicę urodzin Królewica *Leopolda*. — Wyrokiem d. 13 lipca ustanowił Król naczelne Kolegium wojskowe, pod prezydencyą Królewica *Leopolda*. — Minister pełnomocny Cesarza *Jmci Austriackiego*, Xiążę *Jabłonowski*, przybył do *Neapolu* d. 10 lipca. — Król stara się wspierać zakłady dobroczynności, i tak: przeznaczył 4,000 dukatów neapolitańskich dla domu, zwanego *Monte della Misericordia*, który w ostatnich czasach zdóbr swoich tak został ogołoconym, że nie mógł już, jak dawniej, opędzić kosztów kąpielnych dla ubogich w zdrojach mineralnych na wyspie *Ischia*; Wydział dobroczynności publicznej pewnym miesięcznym obdarzył dochodem; a udzielną ze skarbu królewskiego wyznaczył summy dla chorych po domach; Siostry *Miłosierdzia* pod swoją wzięły opiekę; sekretaryatowi duchownemu wyznaczył 1,000 duk. neap. dla rozdzielenia na ubogich; &c.

W *Neapolu* na placu, *Largo del Castello*, naprzeciw Królewskiego pałacu, na pamiątkę Restauracyi Królestwa, nakładem Stanu, ma być wystawiony kościół, *s. Franciszkowi a Paulo* poświęcony, w kształcie rotundy, ze wspaniałym portykiem. — Oblężenie twierdzy *Gaety*, ze żwawością jest teraz popieraną, przez austriackie i neapolitańskie wojska, pod dowództwem austriackiego Jenerała *Lauer*; z morza bombarduje angielski kapitan *Fahie*, z okrętu liniowego, *Malta*; a półkownik angielski, *Robinson*, z kilku statków kanonijerskich.

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW.

W gazecie wiedeńskiej, *Oesterreichischer Beobachter*, czytamy: „Podług wiadomości z *Bruxelli*, N. Król *Jmci Niderlandów*, wieczorem d. 23 lipca przybył do pałacu *Laeken*. — Wojsko odwodowe, z 20 batalionów piechoty, 20 szwadronów jazdy, i 10 baterii dział, wojsk narodowych złożone, zbiera się nad *Skaldą*, pod dowództwem Jenerała Porucznika, Barona *Tindal*. Jenerał Porucznik, Baron *Evers*, również w tym wojsku umieszczony będzie. — Przez kolektę w *Leydzie* dla ranionych zebrano 14,387 zł. holl.; a z *Oratorium* przez Panią *Catalani*, na tenże cel w *Hadze* danego, 3,318 zł.

HISZPANIA.

Czytamy w gazecie wiedeńskiej, *Oesterreichischer Beobachter*: „Podług najnowszych wiadomości z *Madrytu*, Xiążę *Angouleme* jeszcze się tam znajdował; a Xiążę *Bourbon* w *Bourgos*; obadwaj ci Xiążęta wkrótce do południowej *Francji* są spodziewani.

DODATEK

ANGLIA.

W gazecie *Korrespondenta Hamburskiego* czytamy z Londynu, pod dniem 1 sierpnia: „Okręt liniowy, *Bellerophon*, na którym się Bonaparté znajduje, ciągle jest w *Plymouth*. Przystęp do niego, bez szczególnego upoważnienia, wszystkim jest zabroniony; a dwa okręty liniowe, *Eurotas* i *Liffey*; stoją po obu jego stronach, dla skutecznego niedopuszczania z nim związków.

„Wczorajsza wieczorna gazeta, *The Sun*, zawiera, co następuje: „Przeznaczenie Bonapartégo, jak wpiątkowych gazetach zapowiedziano było, niezwłocznie spełnione ma być. *Sir H. Canbury*, wice-sekretarz stanu departamentu wojskowego, wczoraj rano wyjechał stąd do *Plymouth*; miał z sobą syna Hrabiego *Bathurst* i *P. Guy* gonca stanu. On uwiadomi Bonapartégo o postanowieniu ostatecznym naszego Rządu, wysłania go, jako więźnia, na wyspę *ś. Heleny*; potrzebne do tego urządzi przygotowania; i na wypłynienie okrętu czekać będzie. „W listach z portów odbieramy, że okręt *J. K. Mosci*, *Northumberland*, jeszcze do *Portsmouth* nie przybył; chociaż namieniały już o tem wczoraj niektóre poranne gazety. Wczoraj on dopiero wyszedł na *Tamizę*, a wieczorem, o godzinie 5tej był w *Dünen*. *P. Glower*, sekretarz admirała *Cockburn*, bawi tymczasem w *Portsmouth*, i robi potrzebne przygotowania, tak, żeby już okręt ten bez najmniejszej straty czasu mógł płynąć. Admirał *Cockburn* który obęymie dowództwo na przyładku *Dobrych Nadziei*, banderę swoją zaciągnie na okręcie *Northumberland*, i na nim, mając razem okręty *Bucephalus*, kapitana *Wesd. pp.* i *Ceylan*, na którym się są 2gi i 3ci batalion, pod dowództwem półkownika *Bingham*, znajdują, do *Plymouth* popłynię. Tam Bonaparté na ten przejdzie okręt, i natychmiast na wyspę *ś. Heleny* wyjedzie. Zabierze się także na okręt 48 artyllerzystów, 4 działa polowe i regiment 57my. *Sir G. Cockburn* i *Sir H. Lowe* mieli w sobotę u ministrów audyencyą. Rozumieją jeszcze, że ostatni wyjedzie na gubernatora wyspy *ś. Heleny*.

Podług konstytucyi angielskiej, żaden obcy Monarcha, ani Jenerał, po przywróconym pokoju, w żadnej części państw *Brytanii Wielkiej*, nie może być utrzymywany, jako więzień stanu. Prawo, *Habeas Corpus*, jest temu na zawadzie. Przeniesienie więc Bonapartégo na wyspę *ś. Heleny*, stanie się przedmiotem projektu nie tylko wynagrodzenia ministrów, ale jeszcze i przedmiotem sankcyi parlamentu, względem jego zachowania.

Mówią także, iż nadeszło już zgodzenie się Monarchów sprzymierzonych, na podanie Rządu naszego, względem przeniesienia Bonapartégo na wyspę *ś. Heleny*. Gdy się uprzednio dowiedział on o takim dla siebie postanowieniu, które go zupełnie od politycznego wyłącza świata, napisał w mocnych wyrazach do Admirała, Lorda *Keith*, protestując się przeciw temu postanowieniu: ale żadnego ten list skutku nie sprawił. — Zapewniają, iż drogie rzeczy i skarby, które Bonaparté ma z sobą, odjęte mu zostaną, i dworowi francuzkiemu będą powrócone. — Port *Plymouth* ciągle jeszcze napętniają ciekawo, widzieć Bonapartégo chcący. — Także ószołup kanonierskich ustawicznie pod *Plymouth* krąży, w celu niedopuszczenia żadnych komunikacyi. — Bonaparté Lorda *Keith* do siebie zapraszał; ale ten żadnej odpowiedzi nie dał. — Cały orszak Bonapartégo składa się ze 46 osób. Z nich 6, naywię-

cę 8 będą mogły mu towarzyszyć: reszta do *Francyi* odesłana ma być. *Savary*, *Bertrand* i *Lallemand*, jako 12 listie zdrayców położeni, Rządowi francuzkiemu wydani będą. *Northumberland* i inne okręty zupełnie już gotowe są do wyścia pod żaglę. — Wszystkie sprzęty, które Bonaparté ma z sobą, są ze srebra lub złota. — Żołnierze, na bitwie pod *Waterloo* ranieni, zawczoraj stawieni byli przed okrętem *Bellerophon*; Bonaparté z poważnym uszanowaniem im się przypatrywał. — Bonaparté w gotowieźnie, wexlach i wszelkich papierach, ma z sobą około 20 milionów fr.; ale ta liczba przesadzona być musi. — Na wyspie *ś. Heleny* ma być dla niego wydzielono 50 akrow ziemi.

D. 31 lipca, minister stanu, Hrabia *Münster*, z *Dover*, do *Calais* wyjechał, i ma czas niejaki w *Paryżu* zabawić.

Oto jest lista zwycięstw Xiążęcia *Wellingtona*: pod *Roleia* i *Wimeira*, d. 17 i 21 sierpnia 1808; pod *Corunna*, 16go stycznia 1809; pod *Oporto*, 12 maja 1809; pod *Talavera*, 27 lipca 1809; *Buñaco*, 27 września 1810; pod *Coimbra*, 7 października 1810; pod *Barossa*, 5 marca 1811; pod *Fuente de Quor*, d. 5 maja 1811; pod *Almeida*, d. 11 maja 1811; nad *Albufera*, d. 16 maja 1811; pod *Atrozo del Molino*, 28 października 1811; *Ciudad - Rodrigo*, 19 stycznia 1812; pod *Badajoz*, 6 kwietnia 1812; pod *Al drytem*, 14 maja 1812; pod *Almaraz*, d. 19 maja 1812; pod *Salamanką*, d. 23 lipca 1812; pod *Castello*, 12 maja 1813; pod *Wittoria*, 21 czerwca 1813; pod *Pyreneami*, d. 25, 26, 27, i 28 lipca 1813; *St. Sebastian*, 9 września 1813; nad *Bidassao*, d. 9 października 1813; pod *Pampeluną*, d. 13 października 1813; *Neive*, d. 9, 10, 11, 12 i 13 grudnia 1813; *Ortel*, 27 lutego 1814; pod *Tuluzą*, 10 kwietnia 1814; pod *Waterloo*, d. 18 czerwca 1815.

Statek pocztowy, *Lady Wellington* wychodzący z *Ostendy* zdruzgotany został; większą część załogi uratowano.

PANSTWO KOŚCIELNE.

D. 29 czerwca, z wielką okazałością obchodzono w Rzymie uroczystość śś. Apostołów *Piotra* i *Pawła*, w kościele *ś. Piotra*. Gdy po skończonem mszy *ś.* udał się Ojciec *ś.* na miejsce, gdzie niedługo, jak wiadomo, co rok dnia tego poseł Króla *Obojczy Sycylii*, na znak hołdu, oddawał konia białego i 14,000 dukatów w złocie, fiskalny prokurator Kamery Apostolskiej, *Barberi*, zaniósł z zwykłą o nieuskutecznienie hołdu protestacyą. *J. S.* dał na to następującą odpowiedź: „Przyjmujemy twoją protestacyą; mamy jednak ufność, że radość, którą nam sprawiło poselstwo, o powrocie nam prowincyi naszych, wkrótce przez zwykłe oddanie hołdu, Stolicy *ś.* za króły sycylijski należącego, z tąd i tamtąd strony ciśnień, pomnożoną będzie. Lubo nasz ukochany syn w *Chrystusie*, Król *Ferdynand*, dla przykrych okoliczności czasu na dzisiejszej uroczystości nie mógł dopełnić tego obowiązku, nie wątpimy atoli, że, tak dobre mając uczucia ku nam i Stolicy apostolskiej, powinności tąd jak należy, wkrótce zadość uczyni. „D. 10 lipca odprawił Papież tajną radę w Konsystorzu, i mianował kilku biskupów na wakujące stolice; tudzież kilka ważnych urzędów nowymi osobami osadził. — Stan tymczasowy legacyi papieżkich, które wojskami austriackimi osadzone były, już ustał: powróciły one razem z marchijami pod panowanie Papieża. Z tego powodu Kardynał *Consalvi*, sekretarz Stanu *J. S.* wydał do mieszkalców legacyi bologńskiej, ferrarskiej i raweńskiej, patent, w którym obwieszcza im wolę Ojca *ś.*, iż cała przeszłość w wieczne zapomnienie

idzie, i nikt za mniemanie polityczne kłóconymbydź nie może; nabycie dóbr od Rządu przeszłego uważa się za nieporuszone; podatek gruntowy, osobisty, opłata od soli, stępla, piątą częścią; a od wpisów, i akcyzę czwartą częścią zmniejsza; &c. odezwa ta datowana jest d. 5 lipca 1815 w pałacu Kwińalskim. Edykt tegoż Kardynała w *Bononii* ogłoszony, przepisuje kształt tymczasowego Rządu Papieżego we trzech legacjach, w msrchijach, tudzież w *Lamerino* i *Benewencie*. W każdym z tych krajów rząd sprawować będą kongregacye, złożone z prezydującego prałata, 4ch członków, 5ciu niegłosujących adjuktów, assessora i sekretarza. Stolicami kongregacyi są: *Bononia, Ferrara, Forlì, Ancona, Macerata, Fermo* i *Benewent*. Utrzymuje się dotychczas w podziale na departamenta, z wyjątkiem odłączonych już legacji *Pesaro*. Prefektury i podprefektury zamieniają się w Kommissaryaty i Podkommissaryaty papieżkie. Utrzymują się także gwardye narodowe, pod nazwiskiem gwardyi prowincjonalnych, nowa i dawna szlachta, i t. d. *Ankona* pozostaje wolnym portem.

OGŁOSZENIE

1 Od Litewko Wileńskiego Cywilnego Gubernatora podaje się do powszechnej wiadomości utrzymujących fabryki sukienne i handlujących sukniem, iż dla lepszej ich wygody i ulgi, w dostarczeniu dla armij, jak sukna tak też sztamentu na podszewkę do mundurów zwyczajnie używanego; Komitet J.W. Ministrów postanowił cenę sukna i sztamentu na idący 1815 Rok dla obowiązanych fabrykantów następują:

Za arszyn prostego sukna	- - -	1 R. 63 kop:
— — — Białego z szarym włókniem	2 -	40
— — — Szarego i białego	2 -	50
— — — Ciemno zielonego	2 -	95
— — — Czarnego	2 -	70
— — — Sztamentu	- - -	80

Dla wolnych zaś podraczyków na arszynie każdego gatunku sukna, jak było w przeszłych latach, przeznaczają się zwyczajnego naddatku po 15 kop: oprócz prostego i sztamentu, które pozostały w jednostajnej cenie. Sekretarz A. Wiskowski.

Ile ostre i nieprzyzwoite postępowanie żołnierza z cywilnym, rozróżnia i zażala drugim serca oraz zostawia ślady nieprzyjemnego pobytu pierwszego — Tyle znowu skromne, łagodne, i delikatne zachowanie się Rycerstwa do ozdoby temu stanowi właściwych, tę jeszcze łączy szczególną zaletę, iż umie sobie zjednać wszędzie nawzajem szacunek i obywatelską wdzięczność — W nni tę będąc stojącym żołnierzom Pułku Leybgwardyjskiego, Jęgerskiego Finlandzkiego zgo batalionu komendy. Jasn. Wielmożnego Michała Alexandrowicza Formidina od dnia 21 Julii bieżącego roku, obywatele Parafii Giedroyckiej Pttu Wileńskiego jmieniem swoim tak samemu Naczelnemu Dowódcy wzmianowanego batalionu, iako też wszystkim jego podkomendnym publicznie przez gazetę Kuryera Lit. oną wspólnie z najmocniejszą podzięką, za dobre z nimi obecnie się oświadczają, 1815 Aug. 10 d. Jerzy Komar b. Marsz. S. Gł., Barbara Zapasnikowa, Antoni Kiersnowski Sędzia Graniczny Pttu Wileńskiego, Gabriel Houwalt Sędzia Graniczny Pttu Wileńskiego, Antoni Boniecki Rządca dóbr Giedroyc, Justyn Dmochowski K. P. W. Roza Rószczykowa Sędz. Pttu Wileńskiego, Franciszek Odyniec Graniczny Pttu Wileńskiego, Piotr Bohusz Komor. Pttu Kowieńskiego, Stanisław Okrasimski Sędzia Gran. Pttu Wileńskiego, Teresa Chrzczonowiczowa, Jakób Szymanowski Rotmistrz Pttu Ułit., Cezary Kulikowski, Teresa Jeleńska Jenerałowa, Jzabella Wersocka, Onufry Zapasnik Szamb. b. D. Polskiego.

3 Sąd Taxatorsko Exdywizorski na rozdział majątku J.W. Józefa Wiszczyńskiego Generała i Kawalera Orderów, dla jego kredytorów i pretensorów. Ukazem Rządzącego Senatu i wyrokami Sądu Gł. Minsk 2go Departamentu ustanowiony — Po Od-

kryciu Sądownictwa swego w dobrach Porzeczce zowiących się w Ptcie Bobruyskim Gubernii Mińskiej położonych, o takowym Akcie trwającej exdywizji przez Publiczne Gazety Sankt Petersburgskie i Litewskie uprzednio w dacie Roku jdącego 1815 Februaryi 25 dnia wszystkich kredytorów i pretensorów jakiegokolwiek stosunki do masy dóbr J.W. Generała Wiszczyńskiego mających awizować. W biegu zaś konkursowej rozprawy gdy się odkrywa wiadomość, że niektórzy wierzyciele J.W. Generała Wiszczyńskiego w dalszych Guberniach nadydujący się po rządach Guberniich względem Jsku swoich summ za prowadzali dzieło; a ostateczną tylko satysfakcją z wyroków Sądu exdywizorskiego otrzymywać Rządzący Senat Ukazem swoim dnia 23 gbra Roku 1814 za N. 1402 wydanym przeznaczył; i ponieważ tenże Ukaz Rządzącego Senatu w celu zadose uczynienia wszystkim kredytorom. Generalnie wszelkie fundusze majątku J.W. Generała Wiszczyńskiego zgromadzić pod Wid Sądu exdywizorskiego zadeterminował; przeto aby się skutecznie dopełniły postanowienie Rządzącego Senatu, wyroki Gł. Minsk. Sądu z Departamentu wzięły skutek, Sąd exdywizorski powtórza do gazet Publicznych Sankt Petersburgskiej i Litewskiej zamieszcza awizacyę. Przez którą wszystkich ogólnie kredytorów i pretensorów do złożenia wszelkich praw i obiegów pretensyą okazujących oraz do urealizowania tychże dojemników wzajemnie też wszystkich takowych debitorów w ręku których J.W. Generała Wiszczyńskiego jakiegokolwiek nadyduwać się mogą fundusze i do których zastosowane są pretensye do wniesienia summ; lub usprawiedliwienia się prawnego. Aby osobiscie lub przez Prawnie umocowanych do terminu ostatecznie zamierzającego się, dnia 20 następnego Miesiąca Augusta w Roku jdącym 1815 na exdywizyę w Porzeczce ciągle agitującą się stanęli. Powoływa a razem ostrzega ze od takowego terminu Sąd exdywizorski weźmie ogólną sprawę do Namowy i na debitorach J.W. Generała Wiszczyńskiego chociażby pod ich niestanność summy na rzecz masy zasądzi, a dla niejawiących się jego wierzycieli upadek wieczny praw, obiegów, i wszelkich pretensyów skutkiem zapowiedzianej amissy, rozciągnie i zakryśli. — Działo się w Porzeczce Roku 1815 Mca Julii 17 dnia.

Adam Haraburda Prezydent Exdywizor.

Jan Naborowski Exdywizor.

Leopold Ambrok Exdywizor.

1 Z dnia 9go na dzień 10ty terazn: Mscia Augusta, w nocy o godzinie 3ciej w domu W. Kowickiego pod Nrm 738, podle zielonego mostu okradziono przez okno oficera Nowgorodzkiego Karasyerskiego pułku W. Karetana Koziella, z pieniędzy i odzienia, iakoto: surdut czarny z wypustką różową, sztamentem białym wskrós podszyty, w kieszeni onego nadydował się czerwonego safianu pulares, a w onym, Rubli assygn: 680, w drugiej kieszeni chustka śinia od nosa i w onej było zawiązanych pieniędzy rubli srebr: 8, także vice mundur zielony Karasyerski z wypustką różową, chustka jedwabna czarna kołnierzyk z czarnej kitayki, szleyki safianu czerwonego, kamizelka w paski z perkaliu na dnie paliowym około garnirowana taśmą tyftkową w różnych kolorach, dwie furaszki oficerskie białe jedna nowa z kazimiru i z czechem cyratowym z okółuszkim czerwonym z bronzem złotym, druga z białego sukna z różowym okółuszkim, trochę obnoszona, rekawiczki zamszowe. Jako o tem już jest zawiadomiono Komendantowi i Policji tutejszej, przeto nappokorniej uprasza się ktoby z takowych rzeczy gdzie obaczył, aby był łaskaw donieść, odbi rze nadgrody rub: 100 as: a jeśli by takowych pieniędzy kto niechciał za nadgrode przyjąć, one będą rozdane bidnym.

PODATEK DRUGI